

Jeugdhulp
1e halfjaar
2019

Jeugdhulp
1e halfjaar
2019

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018-2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/'17-2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/'17 tot en met 2018/'19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

ISBN 978-90-357-1190-7

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2019.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inleiding 4

1. Jongeren met jeugdhulp 6

- 1.1 Bijna 8 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp 8
- 1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes 9
- 1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf 10
- 1.4 Relatief meer jongeren met een migratieachtergrond krijgen jeugdhulp met verblijf 10
- 1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming 11
- 1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Limburg 13

2. Jeugdhulptrajecten 16

- 2.1 Aantal hulptrajecten in eerste halfjaar 2019 toegenomen 17
- 2.2 Jeugdhulp meestal doorverwezen door de huisarts 19
- 2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar 21
- 2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd 22

Begrippenlijst 24

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor hulp aan jongeren. Dat is vastgelegd in de Jeugdwet. Om de gemeenten bij de uitvoering ervan te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen voor het ontsluiten van beleidsinformatie. De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen dienen hierover gegevens aan het CBS te verstrekken. Meer dan 93 procent van de jeugdhulpaanbieders heeft aan deze verplichting voldaan. Omdat niet alle jeugdhulpaanbieders gegevens hebben aangeleverd zullen de gepresenteerde cijfers enigszins een onderschatting zijn van de werkelijk verstrekte jeugdhulp¹⁾.

In deze rapportage staan de voorlopige²⁾ resultaten over jeugdhulp in de eerste zes maanden van 2019. De resultaten over jeugdbescherming en jeugdreclassering worden in een aparte rapportage beschreven.

Jeugdhulp wordt gedefinieerd als de hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Het CBS verzamelt alleen gegevens over jeugdhulp die direct aan de jeugdhulpverlener wordt vergoed door de gemeente, de zogenaamde zorg in natura. Gegevens over jeugdhulp die door de cliënt zelf wordt vergoed met een persoonsgebonden budget (PGB), worden verstrekt door de Sociale verzekeringsbank (SVB). Particuliere jeugdhulp, waarbij de hulp door de ouders zelf wordt vergoed, valt buiten dit onderzoek.

0.0.1 Jongeren met jeugdhulp naar financieringsvorm¹⁾

	1e hj 2015	1e hj 2016	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019*	
	aantal				aantal	%
Totaal	302 080	325 690	343 370	348 715	352 970	
	%					
Alleen zorg in natura	90,1	91,9	94,1	94,5	336 565	95,4
Alleen persoonsgebonden budget	5,1	3,4	2,1	2,0	5 880	1,7
Zowel zorg in natura als persoonsgebonden budget	4,8	4,6	3,7	3,5	10 525	3,0

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

Uit tabel 0.0.1. blijkt dat in de eerste helft van 2019 bijna 353 duizend jongeren jeugdhulp hebben ontvangen. In meer dan 95 procent van de gevallen wordt de zorg direct door

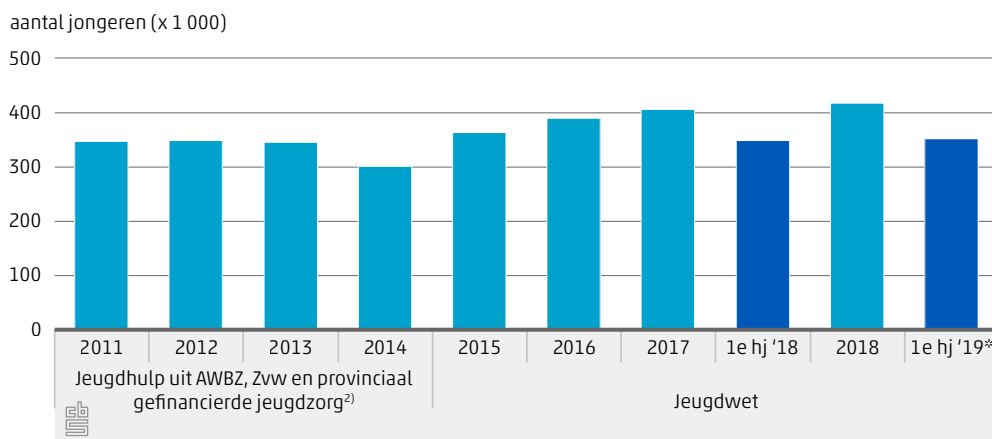
¹⁾ Voor ontbrekende grote jeugdhulpaanbieders, met meer dan 250 cliënten, zijn de gegevens uit het eerste halfjaar van 2018 gebruikt als schatting voor de geleverde jeugdhulp. Dit betreft 0,4 procent van alle jeugdhulp. De kleinere jeugdhulpaanbieders zonder opgave ontbreken in de resultaten. De aldus ontstane onderschatting zal naar verwachting hooguit enkele procenten bedragen.

²⁾ Jeugdhulpaanbieders hebben de gelegenheid om hun gegevens over 2019 nog tot en met juli 2020 te wijzigen waarna de definitieve resultaten worden vastgesteld. In eerdere jaren is gebleken dat de voorlopige resultaten ruim 5 procent lager waren dan de definitieve resultaten.

de gemeente aan de jeugdhulpverlener vergoed. Een klein deel van de jongeren met jeugdhulp, ruim anderhalf procent, maakte alleen gebruik van een PGB. Vanaf de eerste zes maanden van 2015 is het aantal jongeren met een PGB jaarlijks gestaag afgenomen.

Voor het ingaan van de Jeugdwet op 1 januari 2015 was de jeugdhulp deels gefinancierd op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) en deels door de provincies. Figuur 0.0.2 toont het aantal jongeren dat jaarlijks vanaf 2011 jeugdhulp ontving³⁾.

0.0.2 Jongeren met jeugdhulp¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Provinciaal gefinancierde jeugdzorg exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De gegevens van de SVB over jeugdhulpontvangers met een PGB bevat geen zorginhoudelijke informatie. Het vervolg van deze rapportage beschrijft daarom alleen de gegevens die door de jeugdhulpverleners aan het CBS zijn verstrekt. Overal waar in het vervolg jeugdhulp staat bedoelen we dan ook de jeugdhulp die is geleverd volgens het zorg in natura-principe.

³⁾ Voor een beschrijving van de ontwikkelingen 2011-2016 zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/10/jeugdzorg-voor-en-na-de-jeugdwet>

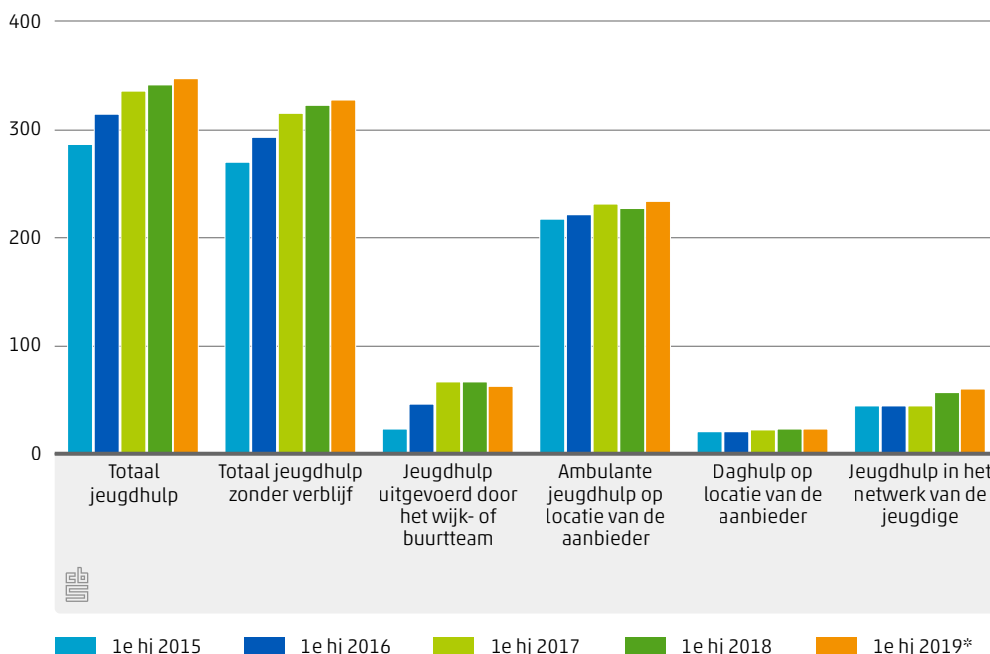
1.

Jongeren met jeugdhulp

In de eerste zes maanden van 2019 kregen 347 duizend jongeren jeugdhulp. In dezelfde periode van 2018 waren dit er 342 duizend, een stijging van 1,5 procent. De meeste jongeren met jeugdhulp in het eerste halfjaar van 2019, 67 procent, ontvingen ambulante jeugdhulp op de locatie van de jeugdhulpaanbieder en 18 procent kreeg jeugdhulp van het wijk- of buurtteam van de gemeente. De stijging van het aantal jongeren in 2019 ten opzichte van 2018 betrof alle vormen van jeugdhulp zonder verblijf, behalve jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam. Deze vorm van jeugdhulp daalde met 5,7 procent.

1.0.1 Jongeren met jeugdhulp en jeugdhulp zonder verblijf¹⁾

aantal jongeren (x 1 000)

Bron: CBS.

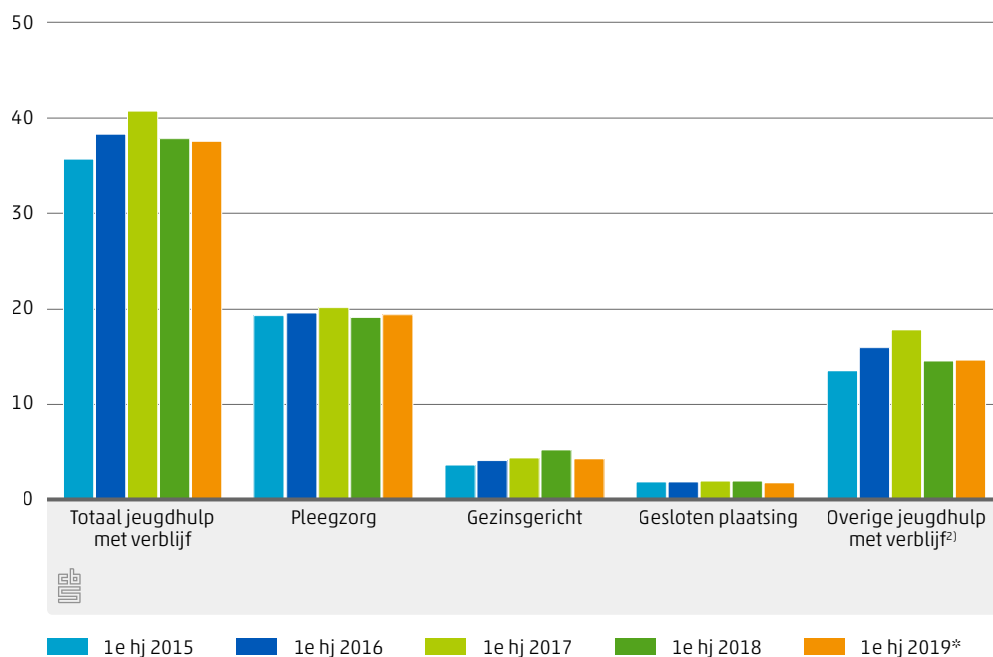
¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

Iets meer dan 37 duizend jongeren kregen in de eerste helft van 2019 jeugdhulp met verblijf. Dat is bijna 11 procent van alle jongeren met jeugdhulp. Hiervan waren ruim 19 duizend jongeren in een pleeggezin opgenomen. Ruim 4 duizend waren ondergebracht in gezinsgerichte opvang, dat waren er bijna 17 procent minder dan in de eerste helft van 2018. Bijna 1 800 jongeren hadden een gesloten plaatsing en ruim 14 duizend jongeren kregen een andere vorm van jeugdhulp met verblijf (figuur 1.0.2).

1.0.2 Jongeren met jeugdhulp met verblijf¹⁾

aantal jongeren (x 1 000)

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

1.1 Bijna 8 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp

Jeugdhulp is in principe bedoeld voor personen tot 18 jaar, behalve bij pleegzorg. Met ingang van 1 juli 2018 kunnen pleegkinderen, indien zij dat wensen, tot 21 jaar in hun pleeggezin verblijven. In uitzonderlijke gevallen kan de jeugdhulp worden voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar. Van alle ruim 4,4 miljoen jongeren in de leeftijd tot en met 22 jaar kreeg 7,8 procent jeugdhulp in de eerste helft van 2019. Als de groep van 18 tot en met 22 jaar buiten beschouwing gelaten wordt, ontving 10 procent van alle jongeren jeugdhulp in deze periode.

1.1.1 Jeugdhulp naar demografische kenmerken van de jongere, 1e halfjaar 2019*¹⁾

	Totaal jongeren in Nederland (op 1 januari 2019)	Jongeren met jeugdhulp		
		totaal	zonder verblijf	met verblijf
	aantal			
Totaal	4 435 985	347 090	327 190	37 565
Geslacht				
jongens	2 268 975	197 870	187 490	20 185
meisjes	2 167 010	149 220	139 700	17 380
Leeftijd in klassen				
0 tot en met 3 jaar	687 235	20 055	18 145	2 705
4 tot en met 11 jaar	1 472 970	173 495	167 205	12 955
12 tot en met 17 jaar	1 197 550	142 285	132 930	19 080
18 tot en met 22 jaar	1 078 230	11 255	8 915	2 825
(Migratie)achtergrond				
Nederlands	3 246 785	260 730	247 320	26 280
Overig westers	386 020	26 330	24 555	3 245
Niet-westers	803 180	60 030	55 310	8 040

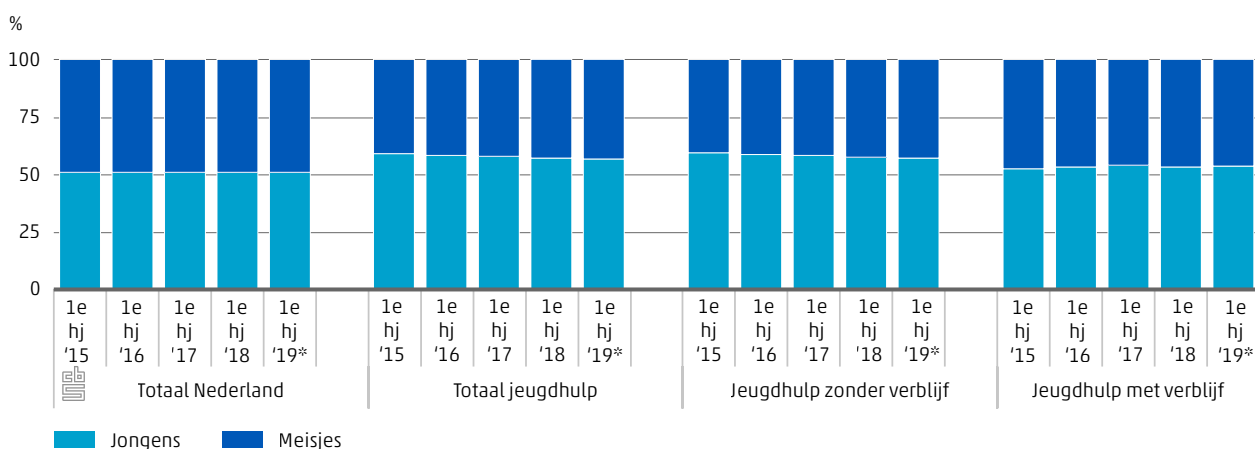
Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de figuur voor.

1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes

In de eerste zes maanden van 2019 ontvingen veel meer jongens dan meisjes jeugdhulp. Dit gold zowel voor jeugdhulp met verblijf als voor jeugdhulp zonder verblijf. In totaal kregen ruim 149 duizend meisjes en 198 duizend jongens jeugdhulp. Het aandeel meisjes met jeugdhulp zonder verblijf is sinds 2015 toegenomen van 40 naar 43 procent in 2019. Het aandeel meisjes met jeugdhulp met verblijf bleef stabiel rond 46 procent (figuur 1.2.1).

1.2.1 Jongeren met jeugdhulp naar geslacht¹⁾

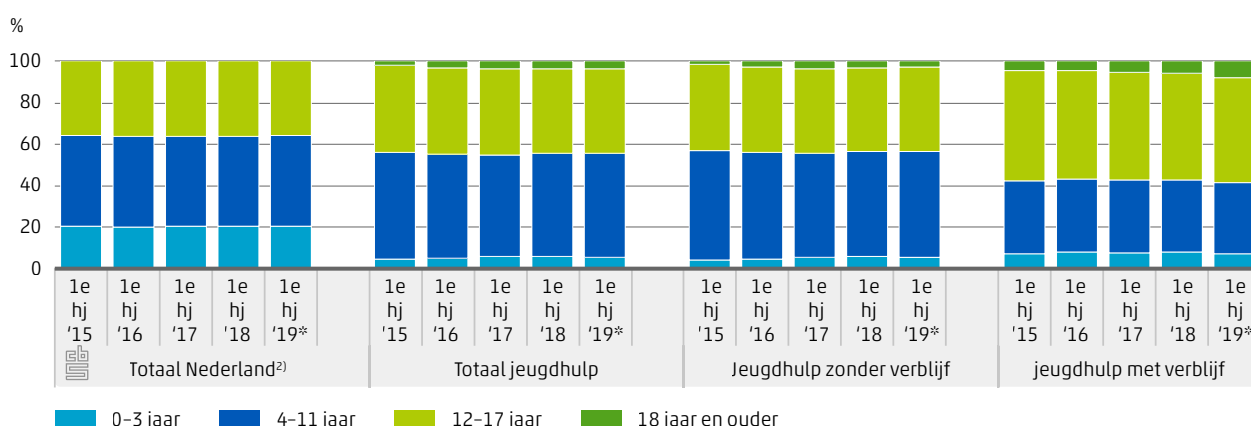
Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf

De helft van alle jongeren met jeugdhulp was tussen 4 en 11 jaar oud, 173 duizend in het eerste halfjaar van 2019. Dat komt overeen met 11,8 procent van alle kinderen in Nederland in deze leeftijdsklasse. Ruim 142 duizend jongeren van 12 tot en met 17 jaar ontvingen jeugdhulp, dit is 11,9 procent van alle Nederlandse jongeren in deze leeftijdscategorie. Er is een groot verschil in leeftijd per hulpvorm. Van de jongeren met jeugdhulp zonder verblijf was 57 procent jonger dan 12 jaar, bij jeugdhulp met verblijf was 42 procent jonger dan 12 jaar.

1.3.1 Jongeren met jeugdhulp naar leeftijd¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

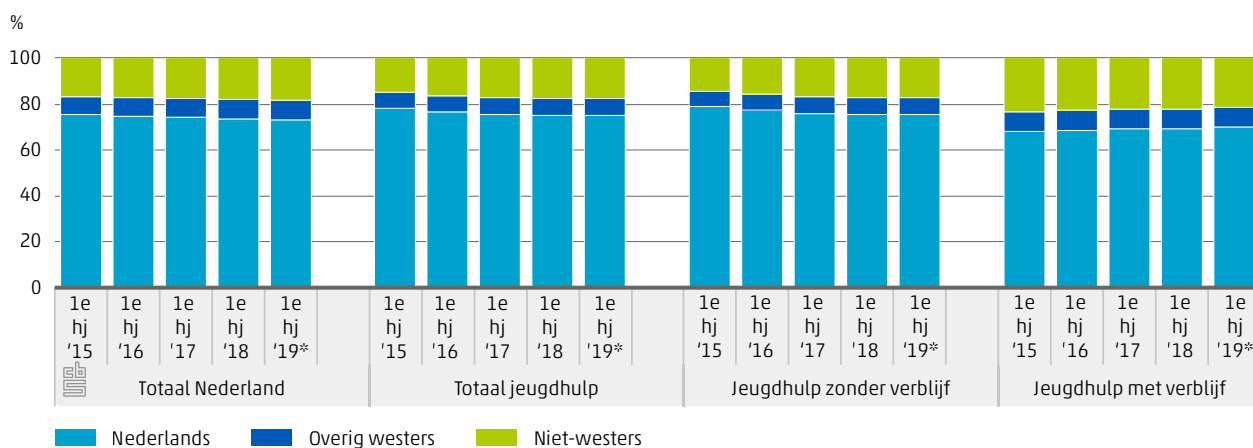
²⁾ De leeftijdscategorie 18 jaar en ouder is hier weggelaten omdat slechts een klein deel van deze jongeren jeugdhulp ontvangt.

1.4 Relatief meer jongeren met een migratieachtergrond krijgen jeugdhulp met verblijf

Van de 347 duizend jongeren met jeugdhulp in het eerste halfjaar van 2019 hadden 261 duizend (75,1 procent) een Nederlandse achtergrond, 60 duizend (17,3 procent) een niet-westerse en ruim 26 duizend (7,6 procent) een westerse migratieachtergrond. Zij vormen op dit punt een redelijke afspiegeling van alle Nederlandse jongeren. Van hen heeft 73,2 procent een Nederlandse achtergrond en heeft 18,1 procent een niet-westerse en 8,7 procent een westerse migratieachtergrond.

Jongeren die jeugdhulp met verblijf ontvingen hadden relatief vaker een migratieachtergrond. Van hen had 21,4 procent een niet-westerse en 8,6 procent een westerse migratieachtergrond.

1.4.1 Jongeren met jeugdhulp naar migratieachtergrond¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming

Ruim 88 procent van de jongeren met jeugdhulp in de eerste zes maanden van 2019 ontving in dezelfde periode geen andere vorm van jeugdzorg. Ongeveer 7,5 procent van de jongeren kreeg naast jeugdhulp ook jeugdbescherming en 770 jongeren kregen zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering (tabel 1.5.1). Bij 3 380 jongeren was naast jeugdhulp ook een jeugdreclasseringsmaatregel van kracht (0,7 procent).

Jongeren kunnen pas vanaf 12 jaar een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd krijgen en jeugdbescherming houdt op zodra de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt.

1.5.1 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering naar leeftijdscategorie, 1e halfjaar 2019^{*1)}

	Totaal	0 tot en met 3 jaar	4 tot en met 11 jaar	12 tot en met 17 jaar	18 tot en met 22 jaar
	aantal jongeren				
Alleen jeugdhulp	317 210	17 205	161 350	128 225	10 435
Alleen jeugdbescherming	8 590	1 470	3 805	3 310	10
Alleen jeugdreclassering	4 015			1 590	2 425
Jeugdhulp en jeugdbescherming	26 615	2 850	12 145	11 615	
Jeugdhulp en jeugdreclassering	2 495			1 685	815
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	210			210	
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	770			770	

Bron: CBS.

¹⁾ Jongeren die in het eerste halfjaar van 2019 jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering hadden.

Sinds 2015 stijgt het aandeel jongeren dat in het eerste halfjaar alleen jeugdhulp ontvangt. Zowel het aandeel van de combinatie jeugdhulp en jeugdbescherming als van de combinatie jeugdhulp en jeugdreclassering is in elke periode sinds 2015 gedaald. De verschillen zijn echter heel klein.

1.5.2 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

	1e hj 2015	1e hj 2016	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019*
	aantal jongeren				
Totaal jongeren met jeugdzorg	303 345	328 210	348 035	353 925	359 905
	%				
Alleen jeugdhulp	84,7	86,9	87,8	88,0	88,1
Alleen jeugdbescherming	3,6	2,6	2,1	2,2	2,4
Alleen jeugdreclassering	1,8	1,5	1,3	1,2	1,1
Jeugdhulp en jeugdbescherming	8,5	7,7	7,6	7,6	7,4
Jeugdhulp en jeugdreclassering	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2

Bron: CBS.

1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Limburg

Van de in totaal 347 duizend jongeren met jeugdhulp in het eerste halfjaar van 2019 woonden er 79 duizend in Zuid-Holland¹⁾. Zeeland had het kleinste aantal, bijna 8 duizend Zeeuwse jongeren ontvingen jeugdhulp. De meeste jongeren in jeugdhulp kwamen uit Amsterdam (16 duizend), Rotterdam (14 duizend) en Den Haag (12 duizend). Echter, wanneer we kijken naar het aandeel van de jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren in de gemeente, dan blijkt dat in de jeugdregio's Utrecht Stad, Midden-Limburg Oost, en Zuid-Limburg meer dan 12,5 procent van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp kreeg (zie figuur 1.6.2). De jeugdregio's Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost hadden het hoogste percentage jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp, namelijk ruim 3 procent.

In relatie tot de bevolkingsomvang van de gemeente, werd de meeste jeugdhulp verleend in gemeenten met 100 tot 150 duizend inwoners en in de vier grote steden met meer dan 250 duizend inwoners (tabel 1.6.1). Bij die gemeenten ontving ruim 11 procent van de jongeren tot en met 17 jaar jeugdhulp. In de categorie jongeren van 18 tot en met 22 jaar werd in de steden met meer dan 250 duizend inwoners jeugdhulp geleverd aan meer dan anderhalf procent van de jongeren.

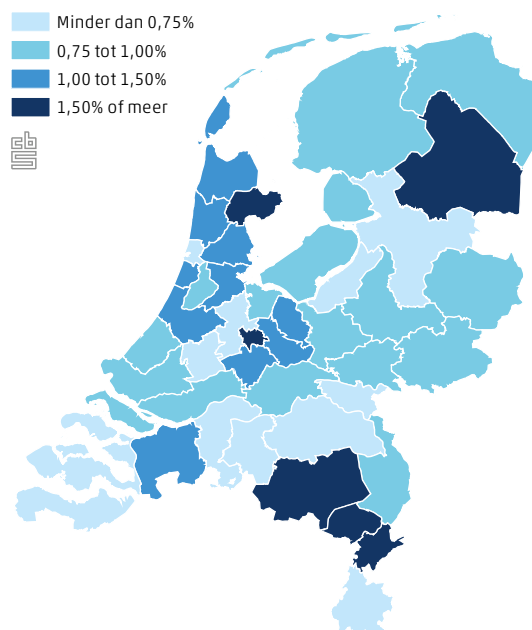
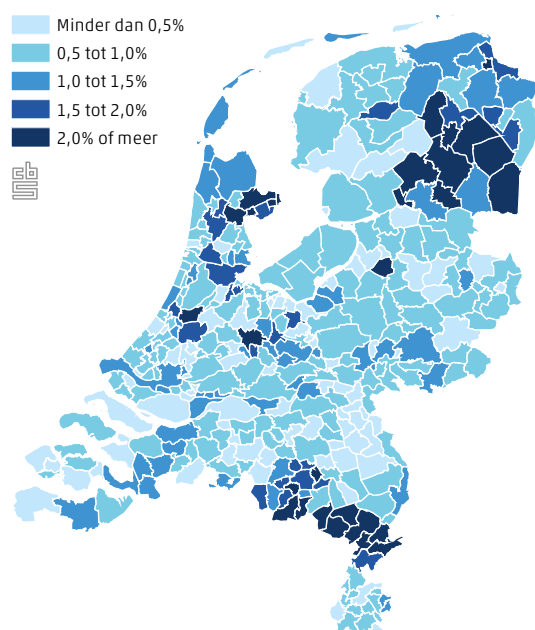
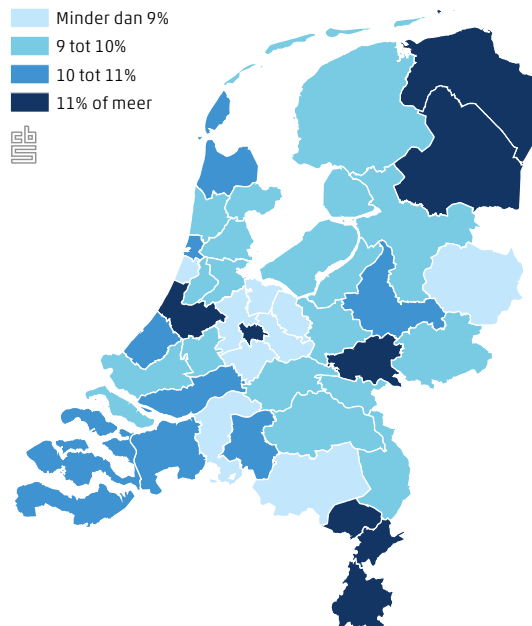
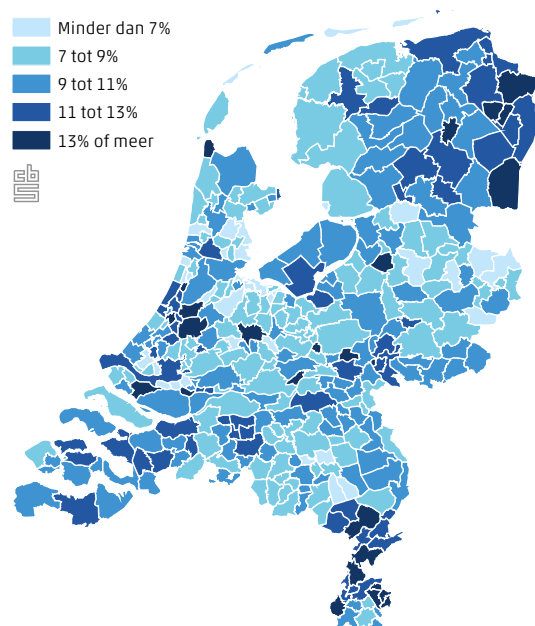
1.6.1 Aantal jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeentegrootte, 1e halfjaar 2019*

	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar	% van het totale aantal personen van 18 tot en met 22 jaar
Totaal Nederland	10,00	1,04
<i>Gemeenten met:</i>		
Minder dan 5 000 inwoners	7,87	0,59
5 000 tot 10 000 inwoners	8,38	0,74
10 000 tot 20 000 inwoners	8,67	0,97
20 000 tot 50 000 inwoners	9,59	0,93
50 000 tot 100 000 inwoners	9,90	1,05
100 000 tot 150 000 inwoners	11,47	0,92
150 000 tot 250 000 inwoners	9,76	0,94
250 000 inwoners of meer	11,25	1,52

Bron: CBS.

¹⁾ Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie: https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf

1.6.2 Jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeente en jeugdregio, 1e halfjaar 2019*¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Bovenste figuren: personen van 0 tot en met 17 jaar. Onderste figuren personen van 18 tot en met 22 jaar.

Wat is een hulptraject?

De cijfers van het CBS over dit onderwerp gaan soms over de (aantallen) jongeren en soms over de (aantallen) jeugdhulptrajecten. Een hulptraject bestaat uit een combinatie van hulpvorm en aanvangsdatum. Een jongere kan per verslagperiode één jeugdhulptraject doorlopen, maar ook meerdere hulptrajecten na elkaar, of meerdere hulptrajecten tegelijkertijd. Omdat een jongere meerdere trajecten kan doorlopen, verschilt het aantal jeugdhulptrajecten van het aantal jongeren dat het CBS rapporteert: het aantal hulptrajecten komt hoger uit.

Als een jongere tegelijkertijd meerdere hulptrajecten doorloopt met dezelfde hulpvorm bij dezelfde jeugdhulpaanbieder, dan worden deze trajecten samengenomen. In de cijfers tellen deze dan mee als één doorlopend hulptraject. Dit gebeurt ook als de aanvangsdatums verschillen: het gaat erom dat de hulptrajecten elkaar overlappen. De aanvangsdatum wordt in dat geval gezien als de datum waarop de hulp voor het eerst is gestart, en de einddatum is de datum waarop de laatste hulp werd beëindigd.

2.

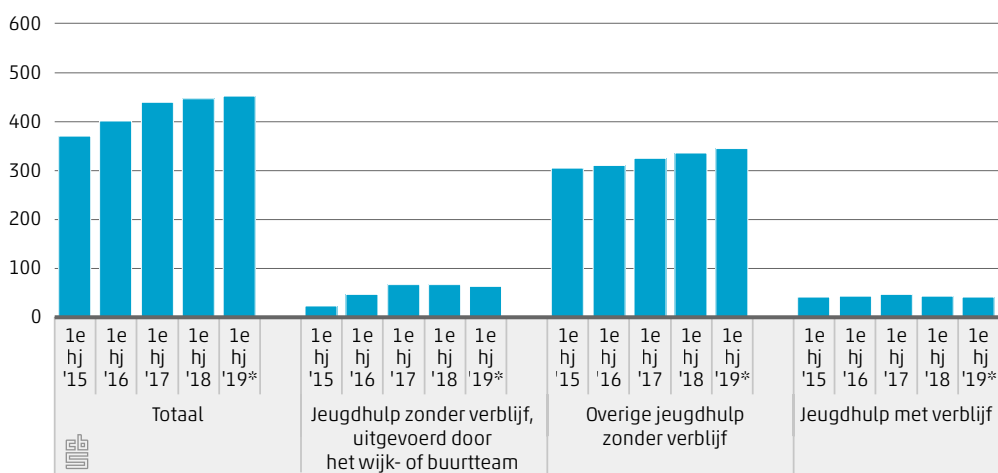
Jeugdhulptrajecten

2.1 Aantal hulptrajecten in eerste halfjaar 2019 toegenomen

In het eerste halfjaar van 2019 waren 452 duizend jeugdhulptrajecten actief. Dat waren er ruim 5 duizend meer dan in het eerste halfjaar van 2018. Het aantal trajecten jeugdhulp door het wijk- of buurtteam daalde met 6,3 procent, de overige jeugdhulp zonder verblijf steeg met 3,2 procent en de jeugdhulp met verblijf daalde met 2,2 procent (figuur 2.1.1).

2.1.1 Jeugdhulptrajecten¹⁾

aantal jeugdhulptrajecten (x 1 000)

Bron: CBS.

¹⁾ Trajecten die over meerdere perioden liepen komen meerdere malen in de figuur voor.

Gedurende de eerste zes maanden van 2019 zijn meer jeugdhulptrajecten begonnen dan er zijn beëindigd. Op 1 januari waren ruim 314 duizend jeugdhulptrajecten actief en op 30 juni waren dat er 339 duizend, een toename van meer dan 3,7 procent (tabel 2.1.2).

Net als in voorgaande jaren zijn opvallend veel jeugdzorgtrajecten gestart op 1 januari. Uit nadere analyse blijkt dat de veel van de jongeren wiens traject begon op 1 januari 2019 ook al op 31 december 2018 jeugdhulp ontvingen en dat het traject om administratieve redenen is afgesloten. Daarom is er voor gekozen om in deze rapportage de instroom te definiëren als nieuwe trajecten met een begindatum vanaf 2 januari 2019.

In totaal zijn bijna 452 duizend hulptrajecten actief geweest, deze trajecten liepen op enig moment tijdens de eerste zes maanden van 2019. Daarvan betrof het bijna 410 duizend keer een hulptraject zonder verblijf en 42 duizend keer een hulptraject met verblijf. De relatieve uitstroom, dat wil zeggen de uitstroom ten opzichte van het totale aantal actieve hulptrajecten, is het grootst bij gesloten plaatsing. Van alle trajecten die in het halfjaar actief waren, is 53 procent in deze periode afgesloten.

2.1.2 Stromen van jeugdhulptrajecten, naar hulpvorm, 1e halfjaar 2019*¹⁾

	Beginstand (1 januari 2019)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (30 juni 2019)	Actief in 1e halfjaar 2019 ²⁾
	aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal jeugdhulp	314 155	138 015	112 800	339 370	452 170
Totaal zonder verblijf	280 310	129 720	103 810	306 220	410 030
waarvan					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	44 735	19 015	17 350	46 400	63 750
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	174 885	84 185	64 535	194 535	259 070
Daghulp op locatie van de aanbieder	18 170	6 360	5 480	19 050	24 530
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	42 520	20 160	16 440	46 235	62 680
Totaal met verblijf	33 845	8 295	8 990	33 150	42 140
waarvan					
Pleegzorg	18 310	1 745	2 470	17 585	20 055
Gezinsgericht	3 400	1 000	965	3 435	4 400
Gesloten plaatsing	1 015	985	1 065	940	2 000
Overig met verblijf ³⁾	11 120	4 565	4 490	11 195	15 680

Bron: CBS.

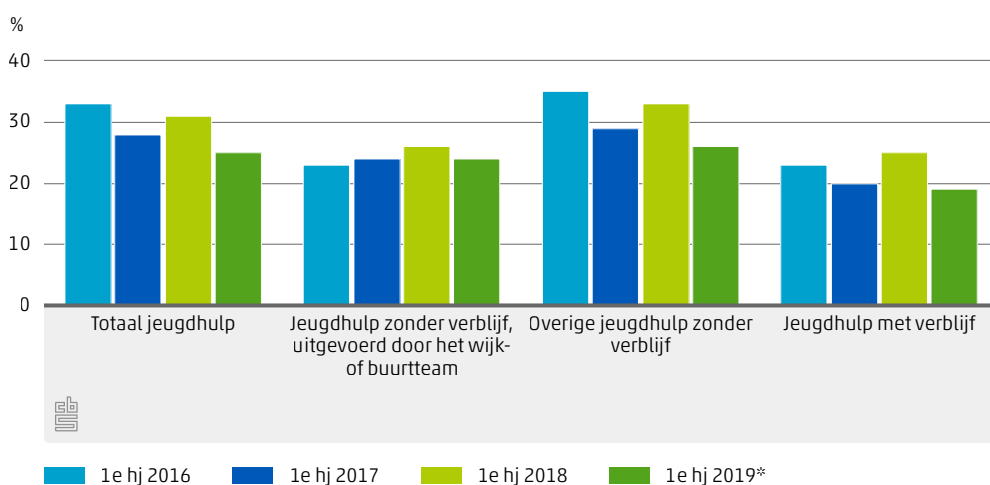
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Jeugdhulptrajecten die op enig moment tijdens het eerste halfjaar van 2019 liepen.

³⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Een op de vier nieuwe jeugdhulptrajecten in de eerste helft van 2019 was herhaald beroep (figuur 2.1.3). Dat wil zeggen dat 25 procent van de jongeren die in de eerste helft van 2019 een jeugdhulptraject startten, in de vijf voorafgaande jaren al eerder jeugdhulp hadden. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar het soort jeugdhulp dat eerder is ontvangen. Van de nieuwe trajecten in de eerste zes maanden van 2018 was 31 procent herhaald beroep. Overige jeugdhulp zonder verblijf kent het hoogste percentage herhaald beroep, 26 procent in het eerste halfjaar van 2019.

2.1.3 Aandeel herhaald beroep

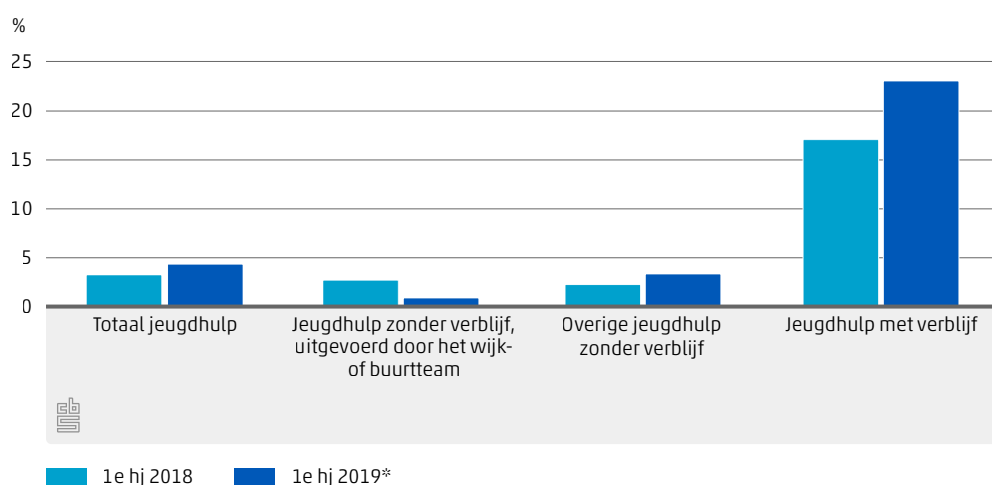

Bron: CBS.

Bij ruim 4 procent van de bijna 150 duizend trajecten die in de eerste helft van 2019 zijn gestart, was sprake van crisis bij aanvang. Dat gold met name bij trajecten jeugdhulp met verblijf. Daar is 23 procent van de trajecten gestart met crisis.

De Beleidsinformatie Jeugd is sinds 2018 uitgebreid met de vraag of er sprake was van crisis bij aanvang van het traject. Nog niet alle jeugdhulpverleners hebben dit gegeven in hun administratie opgenomen. Hierdoor moeten de resultaten met voorzichtigheid worden behandeld.

2.1.4 Aandeel jeugdhulptrajecten gestart met crisis

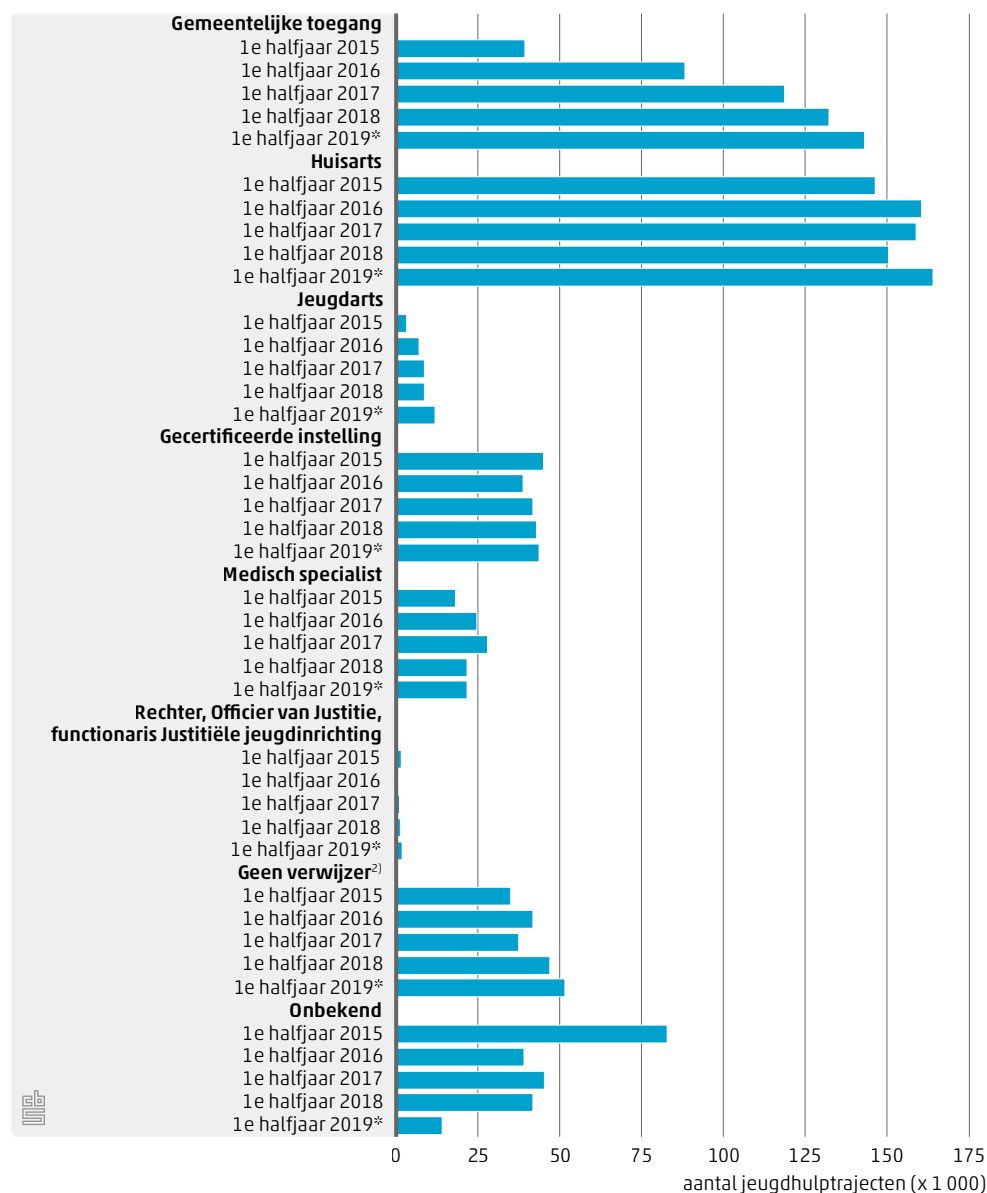

Bron: CBS.

2.2 Jeugdhulp meestal doorverwezen door de huisarts

Van alle hulptrajecten uit de eerste zes maanden van 2019 zijn er 164 duizend gestart na verwijzing door een huisarts (figuur 2.2.1). Dit is 9 procent meer dan in de eerste helft van 2018. Ook het aantal doorverwijzingen door de gemeente is toegenomen, van 132 duizend in het eerste halfjaar van 2018 naar 143 duizend in de eerste zes maanden van 2019.

2.2.1 Jeugdhulptrajecten naar verwijzer¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Jeugdhulp die vrij toegankelijk is.

Er waren ruim 51 duizend jeugdhulptrajecten zonder verwijzer. Dit betreft jeugdhulptrajecten waarvoor geen verwijzing nodig is, de zogenaamde vrij toegankelijke jeugdhulp. De gemeente bepaalt zelf welke jeugdhulp vrij toegankelijk is. Dat kan dus per gemeente anders zijn.

Verbeteringen in de registratie hebben ertoe geleid dat het aantal trajecten met onbekende verwijzer sterk is gedaald. Deze categorie is bedoeld voor trajecten die voor 1 januari 2015 zijn begonnen en waarvan de verwijzer niet meer te achterhalen was, maar wordt door sommige jeugdhulpaanbieders ook gebruikt voor trajecten met een latere aanvangsdatum.

2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar

Van alle bijna 113 duizend jeugdhulptrajecten die in de eerste helft van 2019 zijn beëindigd (de uitstroom, zie tabel 2.1.2), hebben er bijna 25 duizend korter dan drie maanden geduurd (22 procent). Ruim twee op de drie afgesloten jeugdhulptrajecten duurde korter dan een jaar.

2.3.1 Doorlooptijd van verleende jeugdhulp, naar hulpvorm, 1e halfjaar 2019*¹⁾

Duur van het jeugdhulptraject					
	0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden
aantal jeugdhulptrajecten					
Totaal	24 945	21 685	31 015	29 725	5 430
Zonder verblijf	21 875	20 340	29 310	27 815	4 465
waarvan:					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	4 060	3 325	4 050	4 785	1 135
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	13 030	12 390	18 280	18 020	2 815
Daghulp op locatie van de aanbieder	1 055	1 510	1 650	1 095	170
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	3 730	3 120	5 335	3 910	345
Totaal met verblijf	3 070	1 345	1 700	1 910	965
waarvan:					
Pleegzorg	430	265	380	660	730
Gezinsgericht	255	185	215	230	75
Gesloten plaatsing	470	225	265	105	.
Overig met verblijf ²⁾	1 910	670	840	910	150

Bron: CBS.

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in het eerste halfjaar van 2019.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Een in de eerste helft van 2019 afgesloten jeugdhulptraject duurde gemiddeld 346 dagen. Dat is 26 dagen langer dan de afgesloten trajecten in het eerste halfjaar van 2018. Trajecten met gesloten plaatsing duren met gemiddeld 162 dagen in 2019 het kortst. Pleegzorgtrajecten duurden gemiddeld bijna tweeënhalf keer zo lang als een gemiddeld traject, namelijk 815 dagen (tabel 2.3.2).

2.3.2 Gemiddelde duur van de verleende jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾

	1e hj 2015	1e hj 2016	1e hj 2017	1e hj 2018	1e hj 2019*
	dagen				
Totaal	233	256	289	320	346
Zonder verblijf	215	244	280	313	340
waarvan:					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	104	217	280	346	359
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	216	247	293	319	350
Daghulp op locatie van de aanbieder	247	287	272	277	301
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	242	239	224	262	294
Totaal met verblijf	368	372	380	383	414
waarvan:					
Pleegzorg	713	806	818	833	815
Gezinsgericht	206	301	354	315	381
Gesloten plaatsing	176	157	167	149	162
Overig met verblijf ²⁾	226	243	245	254	260

Bron: CBS.

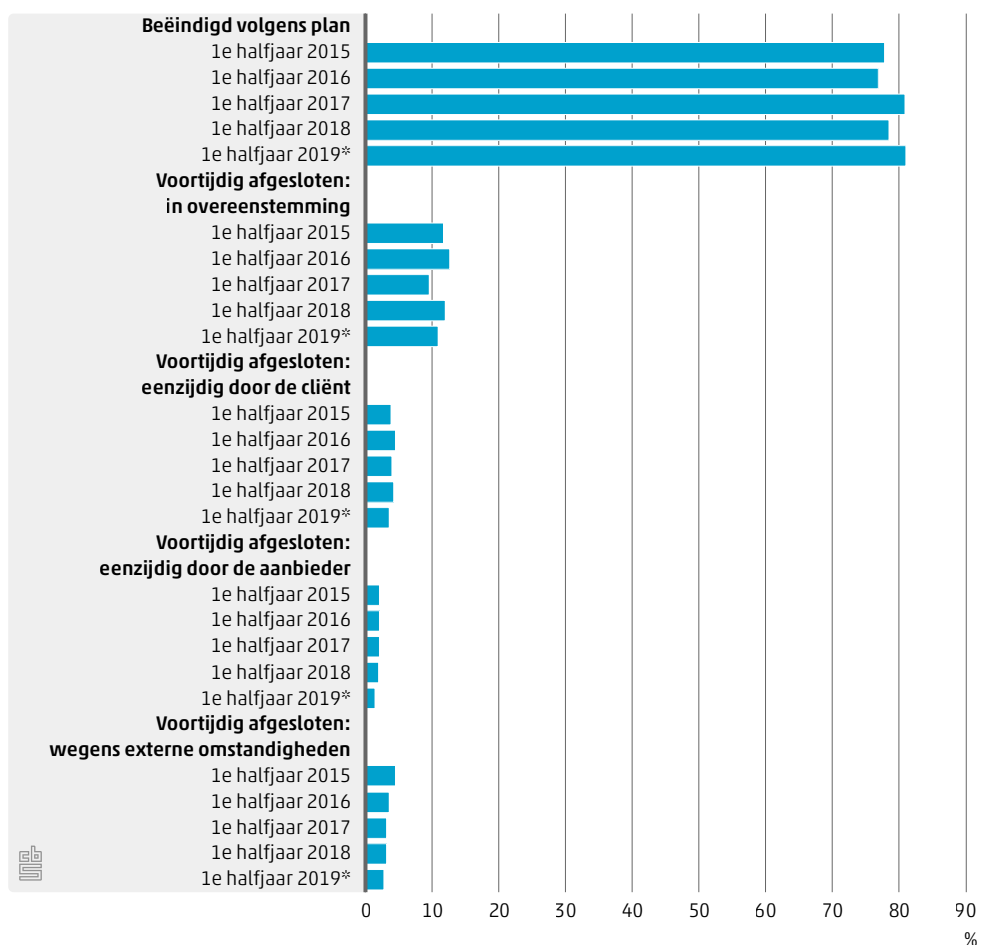
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in het eerste halfjaar van 2019.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd

Van alle jeugdhulptrajecten die in de eerste helft van 2019 werden afgesloten, werden ruim 80 duizend trajecten beëindigd volgens plan (figuur 2.4.1). Dit komt overeen met 81 procent van de afgesloten trajecten. Naast het beëindigen volgens plan werd 11 procent van de trajecten voortijdig afgesloten in overeenstemming tussen cliënt en aanbieder. Eenzijdige beëindiging door de jeugdige of door de aanbieder kwam veel minder vaak voor: respectievelijk in 4 en 2 procent van de gevallen.

2.4.1 Beëindigde jeugdhulptrajecten, naar reden beëindiging¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, beëindigd in verslagperiode.

Meer informatie over jeugdhulp kunt u vinden op de website van het CBS:

Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd

<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/beleidsinformatie-jeugd>

Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/thema?themaNr=83221>

Begrippenlijst

Jeugdhulp

Conform artikel 1.1 van de Jeugdwet is jeugdhulp:

1. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jongeren en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders;
2. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en
3. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;

In de Jeugdwet zijn randvoorwaarden en kwaliteitseisen opgenomen waaraan de jeugdhulp en/of jeugdhulpaanbieders moeten voldoen, zoals dossiervorming, een plan (hulpverleningsplan, behandelplan) en bewaking en beheersing van de kwaliteit. Voor de jeugdhulp waarover aan het CBS gerapporteerd moet worden gelden al deze randvoorwaarden en eisen.

Als een jeugdhulpaanbieder een jeugdige (anonieme) adviezen of consulten biedt, ook al is dat voorafgaande aan de start van jeugdhulp, dan geldt dit niet als jeugdhulp waarover gegevens verstrekt moeten worden aan het CBS. Dit geldt tevens voor het verstrekken van folders en overige vormen van informatie

De volgende vormen van jeugdhulp worden onderscheiden:

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis. In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam – Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms beperken deze teams zich tot het coördineren van de hulp aan de jongere, maar veelal bieden deze teams ook zelf hulp. De jeugdhulp die door een wijk- of buurtteam wordt uitgevoerd bevindt zich vaak op de grens tussen het voorkomen van problemen (preventie) en de hulp bij problemen (jeugdhulp). In principe wordt preventie niet tot de jeugdhulp gerekend zoals het CBS daarover rapporteert. Een gemeente mag

echter bij de aanlevering van gegevens aan het CBS zelf bepalen welke activiteiten zij tot de jeugdhulp rekent.

Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder – Ambulante jeugdhulp op locatie betreft ambulante hulp of groepsgesprekken op het kantoor waarbij in principe één (algemene) expertise tegelijkertijd binnen de hulpverlening wordt ingezet.

Daghulp op locatie van de aanbieder – Bij daghulp is een begeleider of hulpverlener minimaal een dagdeel in de nabije omgeving van de jongere. De hulp kan individueel plaatsvinden, maar ook in een groep. Dagbesteding en dagstructurering vallen hier ook onder. Daghulp vindt plaats op de locatie van de aanbieder. Een belangrijk kenmerk van de dagbehandeling is dat een multidisciplinair team voor de dagbehandeling wordt ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om een combinatie van fysiotherapie, gedragstherapie en psychotherapie die tijdens de dagbehandeling wordt ingezet.

Jeugdhulp in het netwerk van de jongere – Jeugdhulp in het netwerk van de jongere vindt plaats bij de jongere thuis, op school of elders in het netwerk van de jongere. In ieder geval niet op locatie bij de aanbieder. De intensiteit kan variëren van één of enkele uren tot 24 uur per dag.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Pleegzorg – Vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Gezinsgericht – Alle vormen van verblijf die een gezinssituatie benaderen, maar geen pleegzorg zijn. Te denken valt aan gezinshuizen, logeerhuizen en zorgboerderijen waar overnacht wordt.

Gesloten plaatsing – De jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of op basis van een machtiging BOPZ (Wet Bijzondere Opname Psychiatrische Ziekenhuizen).

Overig verblijf bij een jeugdhulpaanbieder – De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. In feite betreft het alle vormen van verblijf die niet onder een van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Herhaald beroep

Een jeugdhulptraject wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in de vijf jaar voorafgaand aan de verslagperiode jeugdhulp heeft ontvangen.

Gestart met crisis

De hulpverlening is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie. Of de jeugdhulp al dan niet is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie is het professionele oordeel van de jeugdhulpprofessional. Er is daarmee geen vaste definitie van crisis. Iedere professional heeft een beeld bij het onderscheid crisis-geen crisis.

Gecertificeerde instelling

Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die, conform de Jeugdwet, maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Verwijzer

De organisatie of persoon die de jongere en/of zijn/haar ouders heeft verwezen naar de jeugdhulp. Het betreft organisaties of personen die rechtstreeks jongeren en hun ouders op grond van de Jeugdwet kunnen doorverwijzen naar jeugdhulp. De Jeugdwet stelt dat tussen gemeenten en betrokkenen afspraken worden gemaakt over de voorwaarden waaronder en wijze waarop de rechtstreekse verwijzing verloopt.

Gemeentelijke toegang - De jongere is door de gemeente of een gemeentelijke organisatie aangemeld bij een jeugdhulpaanbieder. Hieronder vallen ook de verwijzingen van de politie, Veilig Thuis organisaties en het onderwijs.